

הפרות השמחות של שבט פייגין

ראובן זלץ

ביקור במושב תל עדשים נותן סיבה לאופטימיות זהירה. שבט פייגין על דורותיו, משלב חקלאות ורפת, כדרך חיים, אידיאולוגיה וציונות ללא מרכאות. כשמסתובבים עם הפייגנים בנחלתם, אפשר בהחלט להרגיש את חוזקו של הענף, חוסנו וגאוות אנשיו. אייל פייגין "אנחנו כאן בכדי להישאר לעולם".

הדרך לתל עדשים עוברת בחריצי הזמן בהיסטוריה הציונית. עמק יזרעאל הוא ללא ספק אחד מאבני הדרך בעברנו ומסמן אז וגם כיום, את הדרך שעשינו, כעם, כחברה וכאנשים. אם פעם העמק היה סוג של סמל התיישבותי, ציוני, ערכי, הרי שכיום הסמלים נדדו למקומות אחרים, בעמק נותרו אנשים, המחברים לאדמתם ונאבקים על זכותם להמשיך ובדרך חייהם בעולם ציני, המשתנה במהירות ולא ממש מבין את הקשר בין האדם, לאדמה. בתוך התסבוכת הזו, מתנהל שבט פייגין ממושב תל עדשים.

סיפור של אהבה בין משפחה לאדמה

הסיפור של משפחת פייגין, כמו משפחות רבות בעמק, הינו סיפור של ציונות ואהבת הארץ. בשנת 1923 הגיעו לתל עדשים, ראובן וסוניה פייגין כחברי גרעין שהקים את מושב העובדים. הזוג הצעיר הגיע עם ילדיהם, כולל הבן נפתלי אשר לימים ירש את הנחלה והמשיך את השושלת. בשנות השבעים נפתלי ובניו, יצחק ולוי רכשו 2 נחלות נוספות והחלו לעבוד

בשנת 1923 הגיעו לתל עדשים, ראובן וסוניה פייגין כחברי גרעין שהקים את מושב העובדים. הזוג הצעיר הגיע עם ילדיהם, כולל הבן נפתלי אשר לימים ירש את הנחלה והמשיך את השושלת

הדגש על איכות המוצר. רפת פייגין

ביחד ברפת ובחלקאות מאז ועד היום. בשנת 2011 יצחק נפטר ומשפחתו יצאה מהשותפות והאחים ולוי וחגי נותרו להמשיך הלאה. עד היום הם ביחד, בתחילת שנות התשעים הבן הצעיר חגי השתחרר מהצבא ונכנס לעבוד במשק. אייל הבן של לוי

המשך בעמוד 58 <

[55]

ניאבק על זכותנו לפרנסה. אייל

נפשית בין החברים. אנחנו בעצם התחלנו את המחאה מול ביתו של כחלון בשיתוף פעולה כמובן עם חקלאים נוספים ואז הצטרפו גם הגופים היותר רשמיים כהתאחדות הבקר ועוד".

וחוץ מזה מחיך אייל "אני עובד ברפת ובגידולי השדה ומגדל את בית, גפן יחד עם אשתי שתחיה לנצח והנמצאת בשלבי הריון מתקדמים".

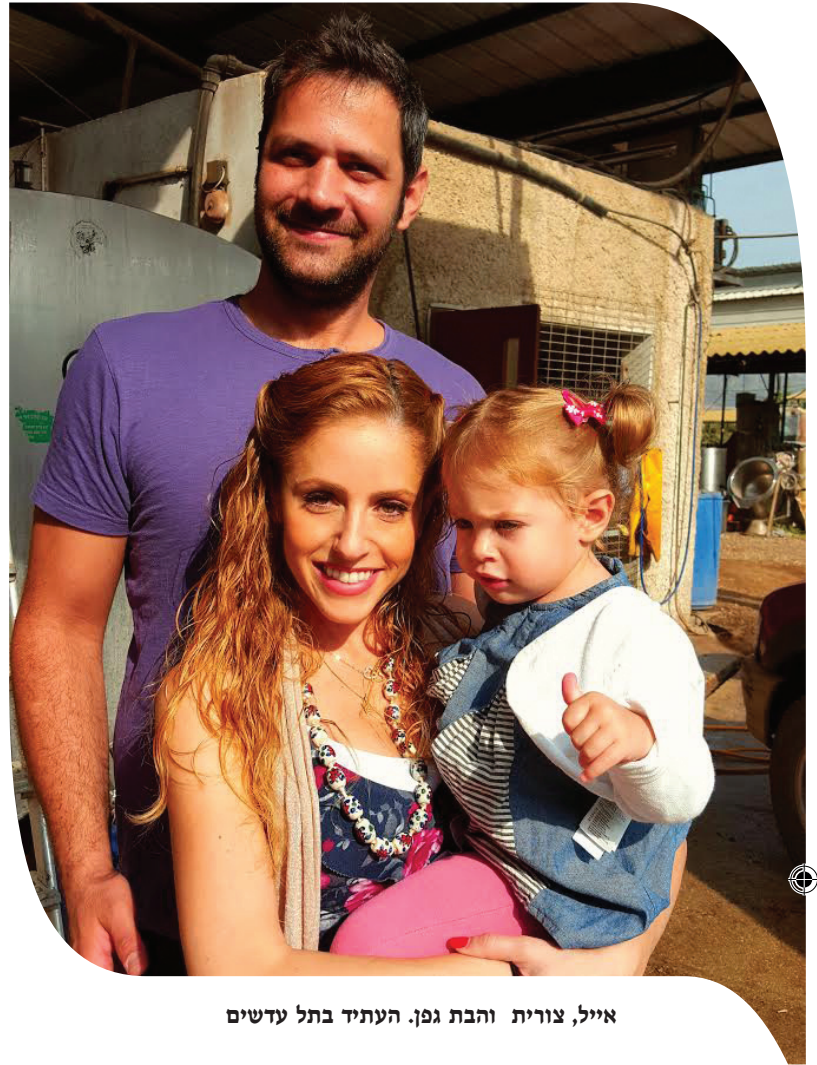
איך זה להיות בעל רפת משפחתית במציאות של היום?

אילל " היה הרבה יותר טוב בעבר ומהא הסכם לוקר יחד עם הירידה ההדרגתית במחיר החלב, הרבה יותר קשה להתפרנס מהרפת. החשש הגדול הוא חוסר הוודאות לגבי העתיד. אנחנו יודעים שהרפת יכולה להיות טובה יותר ויעילה יותר, אך בשביל זה צריך להשקיע והמדינה לא נותנת לנו את האופק והביטחון התכנוני. כל שנה מחדש הם מנסים לעררב אותנו והמצב גורם להרבה רפתנים לפרוש. מה שמחזיק אותנו ביחד, זו השותפות שלנו והעבודה המשותפת". לוי, אביו של אייל, רפתן בן רפתן מוסיף "בשותפות לא תמיד קל מבחינה אישית אך מבחינה כלכלית הרבה יותר קל". חגי "כישרון בודד בעל מכסה קטנה הקושי הוא גדול, כשותף המפעיל ענפים נוספים הנטל מתחלק ומאפשר קיום חיים ללא השתעבדות סזיפית".

הבעיות הקריטיות בענף?

חגי "תשמע אני הצבעתי לכהלון וכיום אני מפגין מול ביתו. חקלאי ארץ ישראל אינם פחות טובים מחקלאי אירופה, אך בניגוד אלינו, הם מקבלים סבסוד ממשלתי ועל כן יש ביכולתם למכור לנו סחורות במחירים נמוכים. שר האוצר בניסיון להילחם ביוקר המחיה, שם למטרה להילחם בחקלאים ובעלויות חומר הגלם, כשלמעשה, הנתח הגדול הוא בעצם לא אצלנו, הרפתנים, אלא אצל המחלבות ורשתות השיווק. ואם תוסיף את זה לכל שאר הנושאים, תקבל מצב של חוסר וודאות שזה מסוכן מאוד לכל עסק כלכלי, בטח לרפת ולכן אנחנו לא נכנסים לפיתוח הרפת שלנו".

אייל "אני רוצה שהשרים בממשלה יבינו כי ההחלטות שהם מקבלים יש להן השפעות מרחיקות לכת על האנשים

אייל, צורית והבת גפן. העתיד בתל עדשים

בעמק. חשוב לומר, שבט פייגין לא נמצא במקום של קיטורים ובכי, אלא ממקום של חוזק פנימי והרצון האמיתי להתפרנס מעבודתם. הם לא רוצים טובות, אלא רק שקט כלכלי.

"אייל השותפות מחזיקה אותנו ביחד"

כיום השותפות ברפת פייגין היא בעלת שלושה ענפים, המתנהלים בשותפות מלאה ובסינרגיה את המשק המשותף, חגי, לוי ואשתו עידית, בת למשפחת בלוך, משפחת רפתנים מנהלל, אייל ואשתו וצורית, חיפאית במקור. נכון לעכשיו, שתי הנחלות צמודות עם עתודות קרקע להמשך פיתוח הרפת בעתיד. אייל פייגין הוא שנקרא בעגת הרפתנים, דור ההמשך, דור רביעי למשפחת רפתנים במושב, גבר צעיר ופעלתן, אידיאולוג, איש עבודה וחבר טוב. חבר בחמש קבוצות ווטסאפ של רפתנים וחקלאים מכל הגילאים והענפים.

אז מה אייל, מלחמות?

הוא מחזיק ומשיב "תאמין לי שהייתי מעדיף בלי מלחמות, אבל דוחפים אותנו לפינה ואנחנו לא נוותר על הפרנסה שלנו בלי מלחמה, אם צריך. אנחנו כעת במאבק מול שר האוצר נגד הכוונה לפתוח את היבוא לבשר טרי מאירופה וכנגד המדיניות ההרסנית שלו נגד החקלאות בישראל וההתיישבות העובדת בכלל. אני וחבריי הבנו כי בכדי להשפיע צריך להיות היכן שמתקבלות ההחלטות. אני נמצא בהנהלת החקלאית, חבר בפורום רפתנים צעירים בארץ הנפגשים אחת לכמה חודשים אך נמצאים בקשר יום יומי גם מקצועי רצוף וגם לתמיכה

חמישה דורות בתל עדשים. שבט פייגין

מש. הירידה ברווחיות בשש השנים האחרונות גרמה בהרבה משקים וגם בשלנו, למשבר אמיתי, משפחתי. יכולת ההשתכרות של המשק ירדה והלחץ של השותפים במשק יצר לא מעט ניצוצות לכן כשכחלון מקבל החלטות שיידע כי הוא קורע משפחות עקב החלטות מוטעות שהוא והממשלה מקבלים. מדובר כאן בבני אדם ולא בסעיפים חשבוניים באיזה טבלת אקסל של נערי האוצר. יש כאן אנשים אמיתיים הנאבקים על ביתם, לא פחות ונראה לי כי מישוהו שם למעלה שכח איך זה להילחם על פרנסה. אז אנחנו כאן להזכיר להם". לוי שכבר ראה הכל בימי חייו, כחקלאי וכבעל רפת אומר "כמה צרות שראינו בחקלאות במשך השנים. לצערי החקלאות בארץ הולכת ופוחתת, בהתאמה פחת גם במספר החקלאים ומעט מאוד חקלאים נותרו בתל עדשים וזה גם דבר המביא למתחים בתוך המושב עצמו. אני יושב בהנהלת המושב והפגיעה בצביון החקלאי של המושב ועלולה לייצר מתח בין התושבים הרבים".

רפת פייגין אינה שונה מעשרות רפתות משפחתיות הנאבקות על בסיס יומי, בתקנות, בירוקרטיה אל מול ממסד שנראה כי הוא יעשה הכל בשם הורדת "יוקר המחיה" ועל הדרך פוגע באנשי עבודה ובחקלאים. חגי "עקב מדיניות מכסות בישראל, החלטנו ללכת על השבחת העדר למוצקים, היות ואנחנו מוגבלים במכסה. בפועל, פדיון לליטר עשוי להניב תמורה גבוהה יותר. מה שנקרא, חלב עוקף מכסה. מדיניות השבחת העדר החלה לפני 6 שנים והדבר ניכר היטב אך התהליך ארוך ומתמשך". באשר למזון לרפת, נושא המהווה נתח ניכר מכל

חגי "כמשק רב ענפי, מגדל בחורף גידולי חיטה על 2000 דונם ומוכר את הסחורה למרכז המזון בנהלל ומקבל את אותו תחמיץ בכליל. מרכז המזון בונה את המנה ויש לנו את היכולת להיות מעורבים ולוי אחראי על הנושא במשק. המשחק הזה שלא יחסר לפרות ומצד שני שלא יהיה עודף גדול מדי, הוא בעצם התפר שבו אנו פועלים, חייבים להיות כל הזמן עם היד על הדופק". אייל "כעת בתחילת החורף מזמינים יותר כי זו

טרגדיה משפחתית

בשנת 2012 חלתה איריס, אשתו של חגי, בסרטן. כראוי לחקלאי שורשי, חגי שומר על איפוק ומספר "התחלנו לצאת בשנת 90, איריס היא בת למשפחת חקלאים ממימדי כפר תבור, חקלאים שורשיים. התחתנו בשנת 1995 וקדמו לנישואים טיולים רבים ברחבי העולם. לאחר הנישואים חגגנו ירח דבש על אופנוע בהודו במשך 3 חודשים. לזוג חמישה ילדים, זיו הבכורה, שיזף, יהב, עילאי ובן הזקונים ינאי. איריס עסקה בניהול הכלכלי של המשק החל משנת 2000 ונפטרה ב-2016 לאחר 4 שנות התמודדות קשות עם המחלה. עד ליום פטירתה היתה איריס שותפה מלאה ודומיננטית לעבודה במשק". כיום חגי נותר עם חמשת ילדיו ושומר על התא המשפחתי ועל זיכרון אשתו האהובה שנפטרה בטרם עת.

**איריס ז"ל וחגי,
חיבור חזק ואהבה גדולה**

חגי "ענף החקלאות שומר על אדמות הלאום, על שטחים ירוקים וחשיבות הענף לא נמדד רק בעניין הכלכלי. שטחי החקלאות חשובים לא רק לחקלאים אלא למדינה כולה. הענף הזה הינו נכס אסטרטגי של ישראל וכל מי שחושב אחרת, טועה ומטעה. החקלאים הם לא הבעיה בנושא יוקר המחיה. כבעל משפחה גם לי יש אינטרס להוזיל את סל הקניות אבל יוקר המחיה לא בידיים שלנו ואת ההוזלות לכאורה, אני לא רואה. יש לי חמישה ילדים ולא שמת לב לירידת יוקר המחיה בשנים האחרונות, נהפוך הוא. לעומת זאת יכולת ההתפרנסות הולכת ויורדת". חגי פונה לשר האוצר ואומר "רפת זה לא סלולרי, השר כחלון פוגע בענף כולו והיחידים המרוויחים מהמהלכים של כחלון הם המשווקים והיבואנים. אנחנו מהזן שרוצים להמשיך ולהיות רפתנים, לא רוצים טובות אך שיתנו לנו להתפרנס בכבוד."

חגי לוי וילדיו. געגועים לאיריס האם והרעיה

תקופה של עליה באכילה וזה מעקב יום יומי". לוי, האחראי ברפת על נושא המזון "אנחנו עוקבים אחר המתחרים במרכזי מזון אחרים ויש לפעמים ויכוחים על המחיר ועל התוצאות כי העבודה בסופו של דבר משותפת". איל "חשוב לי להדגיש כי הבחירה שלנו להישאר ולשמור על נאמנות למרכז מזון נהלל היא גם אידיאולוגית. זה מרכז מזון עצמאי ומושבי וחשוב לנו לתמוך בו כשחקן קטן יחסית ויש בכך חשיבות לענף ולהתיישבות. אנחנו בסולידריות לענף ולהתיישבות".

גם תל עדשים משנה את פניו?

לוי דור שלישי במושב "התפיסה שלנו היא שצריך שיהיה כאן ישוב חזק שיתמוך בחקלאים. לפני הרבה שנים הבינו בתל עדשים כי 74 משפחות של חקלאים לא יכולות להחזיק ישוב מוניציפלי מבחינה חברתית. לא תמיד חלומות מתגשמים כמו שרוצים. ישוב הארץ זו ציונות בתנאי שאתה לא פוגע בחקלאות. החכמה היא לדעת את האיזון בין הדברים. היכולת לשמר את החקלאות במציאות החדשה ולדעת לחבר בין תושבים שאינם חקלאים שחלקם בנים של חקלאים הממשיכים לגור במושב לבין חקלאים במושב. זה לא תמיד קל ויש פשרות אך זו המציאות ואני שמח לומר שכאן הצלחנו לעשות את השילוב. חשוב לזכור כי נותרו במושב 5 רפתות מכ-40 שהיו כאן בעבר."

ענף החלב לאן?

אילל "אני מקווה שמקבלי ההחלטות במדינה ישיכילו להבין את חשיבות ייצור מזון מקומי ולשמור על החקלאים בכלל והרפת הישראלית בפרט מפני ייבוא והיצף השוק בסחורה נחותה ממזרח אירופה שנכון לעכשיו אני לא רואה שזה מוריד את יוקר המחיה. אם המדינה תשמור על החקלאות, החקלאות תשמור על המדינה והצביון החקלאי ישמר בישראל כי זה חשוב לעתיד המדינה. חייבים לשמור על החקלאות בכל מחיר. מדינה לא נמדדת רק לפי החור שבשקל."

הגדלת מכסות?

אייל "בעיקרון כן אבל חייבים לקחת בחשבון את כל הפרמטרים הכלכליים. ולא תמיד הגדלת מכסות לבד יכולה לעזור אלא צריך לקחת בחשבון השקעות נוספות ולשמור על רווחיות לאורך זמן. הייתי שמח אם המדינה ביחד עם הגדלת המכסה, באופן כללי ולבן הממשיך בפרט היתה עוזרת גם לקבל אשראי בערבות מדינה ובריבית נמוכה לפיתוח הרפת וההשקעה. אם המדינה רוצה להגדיל מכסות, יש למצוא פתרון גם למתן אשראי נוח וזול לחקלאים כמו באירופה ולרפת דור ההמשך בפרט. לסיום אומר לך, אנחנו נמצאים בענף בו העבודה היא קשה ולעיתים סזיפית, יום יומית ורק משוגעים לדבר יכולים לעשות אותה לאורך זמן. כי אם אתה לא באמת אוהב את הרפת, אז חבל לך על הזמן. והגיע הזמן ממשלת ישראל תבין את העניין ותפעל להמשך עתיד מבטיח לענף ולחקלאות. כי מדינה שאיננה מסוגלת לשמור על החקלאים שלה, אין לה עתיד. אני ממש מאמין בכך". ▲

הרפת כעסק כלכלי מודרני?

אייל "תשמע, אין ספק בכלל כי כיום רפת ללא יכולת מקצועית, מוסדרת, מסודרת לא יכולה להתקיים. אנחנו במהלך עשר השנים האחרונות עברנו לניהול ממוחשב של עדר הבקר וניהול ממוחשב של כל העסק. יש לציין כי יש כיום בידי הרפתן כלים רבים ומידע רב ערך בכדי לנהל את הרפת שלו".

לוי האב "לפני כמה שנים כששמעתי כי אנשים מוכרים רפתות לא הבנתי למה זה קורה. רק כשאייל נכנס לעבוד ולעזור לנו ברפת, הבנתי את העניין. לי לא היה כוח להמשיך לבד. כיום יש כמויות ידע עצומות שללא יכולות טכנולוגיות אין לרפת שום סיכוי לשרוד ולכן חייבים דור צעיר".

יש עתיד בדור ההמשך?

אייל "הבעיות של דור ההמשך הם הבעיות של כל הענף. אותו חוסר וודאות שיש לאבא שלי יש גם לי ולכל בן ממשך שיחשוב פעמיים אם הוא רוצה להכניס את עצמו להרפתקה. רק בטחון כלכלי ועתיד ברור, יביאו להצטרפות בנים ממשיכים לענף. ללא ביטחון, אין עתיד".

מהפכה בעולם הצינון

מערכת מערפלי מים בלחץ

מרכזי ווארשני
הכנס השנתי ה-28
למרכזי המחקר

השיטה מומלצת מאוד בעיקר בשל חסכון רב במים והקלה משמעותית בעומס החום

המערכת מתאימה לשימוש ברפתות, לולים, משקים חקלאיים, חצרות ומתקני תעשייה

המערכת מורידה את הטמפרטורה והלחות על ידי צינון הסביבה ומותאמת במיוחד לתנאי האקלים בישראל

misting system
NORMIST
ISRAEL

מערכת צינון ברמה אחרת

high pressure tubing auto drain valve pump low pressure tubing water inlet triplex filter unit (5+10+25 μ)

אי.אס.אל.איי יאיר בע"מ
ת.ד. 720 טבריה, טלפון: 04-6792473, דוד יאיר 053-6727900, e.s.i.i@012.net.il, www.esliltd.com

